RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Ohje
6320/04.02.00.01/2020/1

Tuorekasvisten merkinnät
Yksityiskohtaisia esimerkkejä eri kasvisten irtomyynti- ja pakkausmerkinnöistä

Sisällysluettelo

1 JOHDANTO 4
2 HERNE (myös pavut ym.) 7
3 KAALIT (keräkaalit, kiinankaali, kukkakaali, parsakaali, ruusukaali ym.) 9
4 KANTARELLI (myös suppilovahvero, herkkutatit ym. metsäsienet) 11
5 KIIVI 13
6 KIRSIKKA (myös aprikoosi, luumut ym.) 15
7 KURKKU (myös kesäkurpitsa, kurpitsat, melonit, munakoiso ym.) 17
8 LEHTISELLERI (/varsiselleri myös latva-artisokka, raparperi, salaattifenkoli, tankoparsa ym.) . 19
9 LEHTIVIHANNEKSET (kuten pinaatti, rucola, villirukola ym.) 21
10 MANSIKKA 23
11 MUSTIKKA/PENSASMUSTIKKA (myös puolukka, karpalo ym. luonnonmarjat) 25
12 OMENA 27
13 PAPRIKA (myös suippopaprika) 29
14 PERSIKKA / NEKTARIINI 31
15 PORKKANA (myös nauris, palsternakka, punajuuri, retiisi ym. juurekset) 33
16 PÄÄRYNÄ 35
17 RUOKAPERUNA (myös varhaisperuna ym.) 37
18 RUUKKUYRTIT (myös ruukkusalaatti ym.) 39
19 SALAATTI (keräsalaatit, sidesalaatit, lehtisalaatit myös kähärä- ja siloendiivit) 41
20 SIPULI (ruokasipulit, purjo, valkosipuli ym.) 43
21 SITRUSHEDELMÄT (appelsiinit, sitruunat, mandariinit myös satsumat ja klementiinit) 45
22 TOMAATTI 47
23 VADELMA (myös karhunvatukat, musta-, puna-, valko- ja viherherukat sekä karviaiset ym. viljellyt marjat) 49
24 VIINIRYPÄLEET 51
25 VILJELLYT SIENET (herkkusienet, portobello ym.) 53
26 KASVISSEKOITUSTEN MERKINNÄT 55
27 IDUT 56
28 KÄYTTÖVALMIIT KASVIKSET 58
29 MUUTA KASVISTEN MERKINNÖISSÄ HUOMIOITAVAA 59
29.1 Alkuperämaa 59
29.2 Etämyynti 59
29.3 Hävikki-hevit 59
29.4 Luomu 59
29.5 Ravintoarvoilmoitus 60

29.6 Ravitsemus- ja terveysväitteet 60
29.7 Versot ja syötävät kukat 61
Voimaantulo 62
Liite 1. Kasvikset, joita kaupan pitämisen vaatimukset koskevat 63
Liite 2. Kasvisten kaupan pitämisen vaatimukset pähkinänkuoressa 65
Liite 3. Lainsäädäntö 67
Liite 4. Kansainvälisiä standardeja ja tulkintaoppaita 68

1 JOHDANTO

Tähän ohjeeseen on koottu yksityiskohtaisia esimerkkejä merkinnöistä erilaisia tuorekasviksia myytäessä. Tuorekasvisten merkinnöissä on otettava huomioon yhtäältä Euroopan unionin määrittelemät kasvisten kaupan pitämistä koskevat erityis- ja yleisvaatimukset ja toisaalta kaikkia elintarvikkeita koskevat yleiset pakkausmerkintävaatimukset. Lisäksi on huomioitava kansalliset säädökset elintarviketietojen antamisesta kuluttajille. Ilmaisulla tuorekasvikset tarkoitetaan tässä tuoreena, kokonaisena kuluttajalle myytäväksi tarkoitettuja hedelmiä, marjoja ja vihanneksia.

Koska sovellettavia säädöksiä on useita ja niistä osa on erityislainsäädäntöä, jota sovelletaan ensisijaisesti, tähän ohjeeseen on laadittu tuotekohtaisia esimerkkejä helpottamaan ja selkiyttämään tuorekasvisten merkintöjen tekemistä. Komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) N:o 543/2011 on määritelty muun muassa laatu- ja merkintävaatimukset Euroopan unionin alueella markkinoitaville ja yhteisön alueelle tuotaville tuoreille hedelmille, marjoille ja vihanneksille. Täytäntöönpanoasetuksen liitteessä esitetään yksityiskohtaiset kaupan pitämisen erityisvaatimukset kymmenelle tuoteryhmälle (erityisvaatimustuotteet) sekä kaupan pitämisen yleisvaatimukset kaikille muille hedelmä- ja vihannesalan tuotteille, joita kaupan pitämisen vaatimukset koskevat (yleisvaatimustuotteet). Kaikkia elintarvikkeita koskevat yleiset pakkausmerkintävaatimukset on esitetty EU:n elintarviketietoasetuksessa eli Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 1169/2011 elintarviketietojen antamisesta kuluttajille. Pakatun elintarvikkeen eränumerosta ja kielivaatimuksista säädetään kansallisesti, maa- ja maatalousministeriön asetuksella 834/2014. Näistä säädöksistä komission täytäntöönpanoasetus kasvisten kaupan pitämisen vaatimuksista on ensisijaisesti sovellettavaa erityislainsäädäntöä ja elintarviketietoasetus yleislainsäädäntöä, jota sovelletaan niillä tuotteilla joita kaupan pitämisen vaatimukset eivät koske.

Kunkin tuotekohtaisen esimerkin yhteydessä on eri vaatimusten kohdalla käytetty yläviitteitä, joilla viitataan lainsäädäntöön, josta kyseinen vaatimus tulee.

- Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 543/2011 neuvoston asetuksen (EY) N:o 1234/2007 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä hedelmä- ja vihannesalan sekä hedelmä- ja vihannesjalostealan osalta; (II osasto sekä liitteet I-V) ([1])
- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1169/2011, elintarviketietojen antamisesta kuluttajille, Euroopan parlamentin ja

neuvoston asetusten (EY) N:o 1924/2006 ja (EY) N:o 1925/2006 muuttamisesta sekä komission direktiivin 87/250/ETY, neuvoston direktiivin 90/496/ETY, komission direktiivin 1999/10/EY, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/13/EY, komission direktiivien 2002/67/EY ja 2008/5/EY sekä komission asetuksen (EY) N:o 608/2004 kumoamisesta ([2])

- Maa- ja metsätalousministeriön asetus 834/2014 elintarviketietojen antamisesta kuluttajille ([3]).

Kasvisten irtomyynnillä tarkoitetaan pakkaamattomien tai suojakääreeseen pakattujen yksittäisten kasvisten esilläpitoa myyntiä varten esimerkiksi kaupan heviosastolla tai ulkomyynnissä. Myös nipputuotteet, kuten nippusipulit, retiisiniput, tilliniput tai varhaisporkkananiput sellaisenaan tai suojakääreeseen pakattuina lasketaan irtotuotteiksi, sillä myytävä yksikkö on nippu. Irtomyynniksi katsotaan myös avonaisessa rasiassa myyntipöydällä esillä olevat marjat, esimerkiksi mansikat, vadelmat, mustikat, herukat ym. Tällöin myytävä yksikkö on tietyn tilavuuden omaava rasiallinen marjoja. Irtomyynnissä myytävien tuotteiden välittömässä läheisyydessä on oltava myyntikyltti tai esite, jossa ilmoitetaan tuotetta koskevat olennaiset tiedot, kuten alkuperämaa.

Pakatun tuotteen määritelmä on hieman erilainen eri lainsäädäntöjen näkökulmasta. Tässä ohjeessa pakkausten merkintävaatimukset ja pakkauksen käsite on käsitelty pääsääntöisesti kasvisten kaupan pitämisen vaatimusten näkökulmasta, joka erityislainsäädäntönä on ensisijaisesti sovellettava ja joka ylittää yleisten kaikkia elintarvikkeita koskevien säädösten vastaavat määritelmät.

Tuorekasvisten käsittelyä ja kuljettamista helpottamaan tai myyntiä varten kasvikset yleensä pakataan isompiin tai pienempiin pakkauksiin. Pakkauksella tarkoitetaan tässä yhteydessä myös avoimia pahvi- ja muovilaatikoita, joihin on pakattu irtomyyntiin tarkoitettuja kasviksia tai valmiiksi kuluttajapakkauksiin pakattuja kasviksia. Puhekielessä tällaisesta kuljetuslaatikosta käytetään usein ilmausta tukkupakkaus, esimerkiksi laatikollinen omenoita, laatikollinen suojakelmuun pakattuja salaatteja tai laatikollinen kirsikkatomaattirasioita.

Kuluttajapakkaus puolestaan muodostaa myyntipaikassa loppukäyttäjälle tai kuluttajalle myytävän yksikön, joka voi olla avoin tai suljettu. Kuluttajapakkauksia (valmiiksi pakattu elintarvike) ovat myös kasvisten myyntipakkaukset, joissa pakkaus peittää tuotteen kokonaan tai osittain niin, että sisältöä ei voi muuttaa pakkausta avaamatta tai vaihtamatta (esimerkiksi kaksi suippopaprikaa, kolme eriväristä paprikaa tai nippu varhaisporkkanoita pussissa tai rasiallinen kirsikkatomaatteja, kiivejä tai

viinirypäleitä). Yhden yksittäisen tuotteen suojakalvo ei kuitenkaan ole pakkaus (esimerkiksi yksittäisen paprikan, salaatin tai kurkun suojakelmu). Pakkauksen koosta riippumatta eri kokoisiin kasviksia sisältäviin pakkauksiin tarvitaan vaatimusten mukaiset pakkausmerkinnät, mutta suojakääreeseen ei.

2 HERNE (myös pavut ym.)

Irtomyynnissä tai avorasiassa – merkinnät myyntikyltissä:

- **tuotteen nimi** [1) 3)]
- **alkuperämaa** (maan nimellä) [1) 3)].

Laskuissa ja saateasiakirjoissa (kuluttajalle annettua kuittia lukuun ottamatta) on mainittava tuotteiden nimi (herne) ja alkuperämaa. Elintarvike-erän tunnus ja tarvittaessa erää (lot) merkitsevä kirjain "L" on merkittävä kuljetuspakkaukseen tai kaupallisiin asiakirjoihin.

Lainsäädäntö

- 543/2011[1)], 5.4 art. ja 6.1 art.
- MMMa 834/2014[3)], 5 § ja 7-8 §.

Pakkauksessa – merkinnät laatikossa ja suljetussa pakkauksessa:

- **elintarvikkeen nimi**, jos sisältö ei ole näkyvissä; [1) 2)]
- erätunnus [3)]
- **alkuperämaa** [1) 2)]
- **pakkaajan nimi ja** fyysinen **osoite** [1) 2)]
- **paino** (sisällön määrä) [1) 2)]

- suomen- ja ruotsinkieliset merkinnät (kaksikielisissä kunnissa molemmat ja yksikielisessä kyseisen kunnan kielellä) [3)].

Laskuissa ja saateasiakirjoissa (kuluttajalle annettua kuittia lukuun ottamatta) on mainittava tuotteiden nimi (herne) ja alkuperämaa. Elintarvike-erän tunnus ja tarvittaessa erää (lot) merkitsevä kirjain "L" on merkittävä pakkaukseen tai asiakirjoihin.

Lainsäädäntö

- 543/2011[1)]: 3.1 art., 6.2 art. ja liite I, A osa
- EPNAs 1169/2011[2)], 9 art.
- MMMa 834/2014[3)], 4-5 §.

Tässä merkintävaatimukset on esitetty kaupan pitämisen yleisvaatimusten ja elintarviketietovaatimusten mukaan. Jos herneet (tai pavut) haluaa myydä laatuluokiteltuina, on tuotteiden lajittelu ja luokittelu tehtävä jonkin kansainvälisen standardin mukaan. Tällöin myös pakkauksiin on tehtävä käytetyn standardin vaatimusten mukaiset merkinnät, yleensä aina pakkaaja, alkuperämaa ja luokka. Jos herneiden tai papujen pakkauksiin halutaan merkitä luokkamerkintä, voidaan käyttää esimerkiksi UNECE-standardia:

- FFV 27 Peas (Herneet)
- FFV 06 Beans (Pavut).

3 KAALIT (keräkaalit, kiinankaali, kukkakaali, parsakaali, ruusukaali ym.)

Irtomyynnissä tai avorasiassa – merkinnät myyntikyltissä:

- **tuotteen nimi** [1) 3)]
- **alkuperämaa** (maan nimellä) [1) 3)].

Laskuissa ja saateasiakirjoissa (kuluttajalle annettua kuittia lukuun ottamatta) on mainittava tuotteiden nimi (esimerkiksi kukkakaali) ja alkuperämaa. Elintarvike-erän tunnus ja tarvittaessa erää (lot) merkitsevä kirjain "L" on merkittävä kuljetuspakkaukseen tai kaupallisiin asiakirjoihin.

Lainsäädäntö

- 543/2011[1)], 5.4 art. ja 6.1 art.
- MMMa 834/2014[3)], 5 § ja 7-8 §.

Pakkauksessa – merkinnät laatikossa ja suljetussa pakkauksessa:

- **elintarvikkeen nimi**, jos sisältö ei ole näkyvissä; [1) 2)]
- erätunnus [3)]
- **alkuperämaa** [1) 2)]
- **pakkaajan nimi ja** fyysinen **osoite** [1) 2)]
- **paino** (sisällön määrä) [1) 2)]

- suomen- ja ruotsinkieliset merkinnät (kaksikielisissä kunnissa molemmat ja yksikielisessä kyseisen kunnan kielellä) [3)].

Laskuissa ja saateasiakirjoissa (kuluttajalle annettua kuittia lukuun ottamatta) on mainittava tuotteiden nimi (esimerkiksi ruusukaali) ja alkuperämaa. Elintarvike-erän tunnus ja tarvittaessa erää (lot) merkitsevä kirjain "L" on merkittävä pakkaukseen tai asiakirjoihin.

Lainsäädäntö

- 543/2011[1)]: 3.1 art., 6.2 art. ja liite I, A osa
- EPNAs 1169/2011[2)], 9 art.
- MMMa 834/2014[3)], 4-5 §.

Tässä merkintävaatimukset on esitetty kaupan pitämisen yleisvaatimusten ja elintarviketietovaatimusten mukaan. Jos kaalit haluaa myydä laatuluokiteltuina, on tuotteiden lajittelu ja luokittelu tehtävä jonkin kansainvälisen standardin mukaan. Tällöin myös pakkauksiin on tehtävä käytetyn standardin vaatimusten mukaiset merkinnät, yleensä aina pakkaaja, alkuperämaa ja luokka. Jos kaalien pakkauksiin halutaan merkitä luokkamerkintä, voidaan käyttää esimerkiksi UNECE-standardia:

- FFV 09 Headed cabbages (Keräkaalit)
- FFV 44 Chinese cabbage (Kiinankaali)
- FFV 11 Cauliflower (Kukkakaali)
- FFV 48 Broccoli (Parsakaali)
- FFV 08 Brussels sprouts (Ruusukaali).

4 KANTARELLI (myös suppilovahvero, herkkutatit ym. metsäsienet)

Irtomyynnissä tai avorasiassa – merkinnät myyntikyltissä:

- tuotteen nimi [3)]
- alkuperämaa (maan nimellä) [3)].

Elintarvike-erän tunnus ja tarvittaessa erää (lot) merkitsevä kirjain "L" on merkittävä kuljetuspakkaukseen tai kaupallisiin asiakirjoihin.

Lainsäädäntö

- MMMa 834/2014[3)], 5 § ja 7-8 §.

Pakkauksessa – merkinnät laatikossa ja suljetussa pakkauksessa:

- elintarvikkeen nimi [2)]
- erätunnus [3)]
- alkuperämaa [2)]
- pakkaajan nimi ja osoite [2)].

Jos vähittäismyyntipakkaus kuluttajalle,

- paino ellei myydä kilohintaan [2)]

- suomen- ja ruotsinkieliset merkinnät (kaksikielisissä kunnissa molemmat ja yksikielisessä kyseisen kunnan kielellä) [3)].

Elintarvike-erän tunnus ja tarvittaessa erää (lot) merkitsevä kirjain "L" on merkittävä pakkaukseen tai asiakirjoihin.

Lainsäädäntö

- EPNAs 1169/2011[2)], 9 art.
- MMMa 834/2014[3)], 4-5 §.

Tässä merkintävaatimukset on esitetty elintarviketietovaatimusten mukaan. Jos kantarellit (tai muut sienet) haluaa myydä laatuluokiteltuina, on tuotteiden lajittelu ja luokittelu tehtävä jonkin kansainvälisen standardin mukaan. Tällöin myös pakkauksiin on tehtävä käytetyn standardin vaatimusten mukaiset merkinnät, yleensä aina pakkaaja, alkuperämaa ja luokka. Jos kantarellipakkauksiin halutaan merkitä luokkamerkintä, voidaan käyttää esimerkiksi UNECE-standardia:

- FFV 55 Chanterelles (Kantarellit)
- FFV 54 Ceps (Herkkutatit).

5 KIIVI

Irtomyynnissä tai avorasiassa – merkinnät myyntikyltissä:

- **tuotteen nimi** [1) 3)]
- mallon eli hedelmälihan väri, jos ei vihreä [1)]
- **alkuperämaa** (maan nimellä) [1) 3)]
- luokka [1)].

Laskuissa ja saateasiakirjoissa (kuluttajalle annettua kuittia lukuun ottamatta) on mainittava tuotteiden nimi (kiivi), alkuperämaa ja luokka. Elintarvike-erän tunnus ja tarvittaessa erää (lot) merkitsevä kirjain "L" on merkittävä kuljetuspakkaukseen tai kaupallisiin asiakirjoihin.

Lainsäädäntö

- 543/2011[1)], 5.4 art. ja 6.1 art.
- MMMa 834/2014[3)], 5 § ja 7-8 §.

Pakkauksessa – merkinnät laatikossa ja suljetussa pakkauksessa:

- **elintarvikkeen nimi**, jos sisältö ei ole näkyvissä; [1) 2)]
- mallon eli hedelmälihan väri, jos ei vihreä [1)]
- erätunnus [3)]

- **alkuperämaa** [1) 2)]
- **pakkaajan nimi ja** fyysinen **osoite** [1) 2)]
- laatuluokka [1)]
- kokoluokka (ilmaistuna hedelmien vähimmäis- ja enimmäispainoina) [1)]
- **paino** (sisällön määrä) [1) 2)]
- suomen- ja ruotsinkieliset merkinnät (kaksikielisissä kunnissa molemmat ja yksikielisessä kyseisen kunnan kielellä) [3)].

Laskuissa ja saateasiakirjoissa (kuluttajalle annettua kuittia lukuun ottamatta) on mainittava tuotteiden nimi (kiivi), alkuperämaa ja luokka. Elintarvike-erän tunnus ja tarvittaessa erää (lot) merkitsevä kirjain "L" on merkittävä pakkaukseen tai asiakirjoihin.

Lainsäädäntö

- 543/2011[1)]: 3.2 art., 6.2 art. ja liite I, B osa, 3 osa (VI)
- EPNAs 1169/2011[2)], 9 art.
- MMMa 834/2014[3)], 4-5 §.

6 KIRSIKKA (myös aprikoosi, luumut ym.)

Irtomyynnissä tai avorasiassa – merkinnät myyntikyltissä:

- **tuotteen nimi** [1) 3)]
- **alkuperämaa** (maan nimellä) [1) 3)].

Laskuissa ja saateasiakirjoissa (kuluttajalle annettua kuittia lukuun ottamatta) on mainittava tuotteiden nimi (kirsikka) ja alkuperämaa. Elintarvike-erän tunnus ja tarvittaessa erää (lot) merkitsevä kirjain "L" on merkittävä kuljetuspakkaukseen tai kaupallisiin asiakirjoihin.

Lainsäädäntö

- 543/2011[1)], 5.4 art. ja 6.1 art.
- MMMa 834/2014[3)], 5 § ja 7-8 §.

Pakkauksessa – merkinnät laatikossa ja suljetussa pakkauksessa:

- **elintarvikkeen nimi**, jos sisältö ei ole näkyvissä; [1) 2)]
- erätunnus [3)]
- **alkuperämaa** [1) 2)]
- **pakkaajan nimi ja** fyysinen **osoite** [1) 2)]

- **paino** (sisällön määrä) [1) 2)]
- suomen- ja ruotsinkieliset merkinnät (kaksikielisissä kunnissa molemmat ja yksikielisessä kyseisen kunnan kielellä) [3)].

Laskuissa ja saateasiakirjoissa (kuluttajalle annettua kuittia lukuun ottamatta) on mainittava tuotteiden nimi (kirsikka) ja alkuperämaa. Elintarvike-erän tunnus ja tarvittaessa erää (lot) merkitsevä kirjain "L" on merkittävä pakkaukseen tai asiakirjoihin.

Lainsäädäntö

- 543/2011[1)]: 3.1 art., 6.2 art. ja liite I, A osa
- EPNAs 1169/2011[2)], 9 art.
- MMMa 834/2014[3)], 4-5 §.

Tässä merkintävaatimukset on esitetty kaupan pitämisen yleisvaatimusten ja elintarviketietovaatimusten mukaan. Jos kirsikat (tai vastaavat hedelmät) haluaa myydä laatuluokiteltuina, on tuotteiden lajittelu ja luokittelu tehtävä jonkin kansainvälisen standardin mukaan. Tällöin myös pakkauksiin on tehtävä käytetyn standardin vaatimusten mukaiset merkinnät, yleensä aina pakkaaja, alkuperämaa ja luokka. Jos kirsikkapakkauksiin halutaan merkitä luokkamerkintä, voidaan käyttää esimerkiksi UNECE-standardia:

- FFV 13 Cherries (Kirsikat)
- FFV 02 Apricots (Aprikoosit)
- FFV 29 Plums (Luumut).

7 KURKKU (myös kesäkurpitsa, kurpitsat, melonit, munakoiso ym.)

Irtomyynnissä tai avorasiassa – merkinnät myyntikyltissä:

- **tuotteen nimi** [1) 3)]
- **alkuperämaa** (maan nimellä) [1) 3)].

Laskuissa ja saateasiakirjoissa (kuluttajalle annettua kuittia lukuun ottamatta) on mainittava tuotteiden nimi (kurkku) ja alkuperämaa. Elintarvike-erän tunnus ja tarvittaessa erää (lot) merkitsevä kirjain "L" on merkittävä kuljetuspakkaukseen tai kaupallisiin asiakirjoihin.

Lainsäädäntö

- 543/2011[1)], 5.4 art. ja 6.1 art.
- MMMa 834/2014[3)], 5 § ja 7-8 §.

Pakkauksessa – merkinnät laatikossa ja suljetussa pakkauksessa:

- **elintarvikkeen nimi**, jos sisältö ei ole näkyvissä; [1) 2)]
- erätunnus [3)]
- **alkuperämaa** [1) 2)]
- **pakkaajan nimi ja** fyysinen **osoite** [1) 2)]

- **paino** (sisällön määrä) [1) 2)]
- suomen- ja ruotsinkieliset merkinnät (kaksikielisissä kunnissa molemmat ja yksikielisessä kyseisen kunnan kielellä) [3)].

Laskuissa ja saateasiakirjoissa (kuluttajalle annettua kuittia lukuun ottamatta) on mainittava tuotteiden nimi (kurkku) ja alkuperämaa. Elintarvike-erän tunnus ja tarvittaessa erää (lot) merkitsevä kirjain "L" on merkittävä pakkaukseen tai asiakirjoihin.

Lainsäädäntö

- 543/2011[1)]: 3.1 art., 6.2 art. ja liite I, A osa
- EPNAs 1169/2011[2)], 9 art.
- MMMa 834/2014[3)], 4-5 §.

Tässä merkintävaatimukset on esitetty kaupan pitämisen yleisvaatimusten ja elintarviketietovaatimusten mukaan. Jos kurkut (tai vastaavat kasvikset) haluaa myydä laatuluokiteltuina, on tuotteiden lajittelu ja luokittelu tehtävä jonkin kansainvälisen standardin mukaan. Tällöin myös pakkauksiin on tehtävä käytetyn standardin vaatimusten mukaiset merkinnät, yleensä aina pakkaaja, alkuperämaa ja luokka. Jos kurkkupakkauksiin halutaan merkitä luokkamerkintä, voidaan käyttää esimerkiksi UNECE-standardia:

- FFV 15 Cucumbers (Kurkku)
- FFV 41 Courgettes (Kesäkurpitsa)
- FFV 23 Melons (Melonit)
- FFV 37 Watermelons (Vesimeloni)
- FFV 05 Aubergines (Munakoiso).

8 LEHTISELLERI (/varsiselleri myös latva-artisokka, raparperi, salaattifenkoli, tankoparsa ym.)

Irtomyynnissä tai avorasiassa – merkinnät myyntikyltissä:

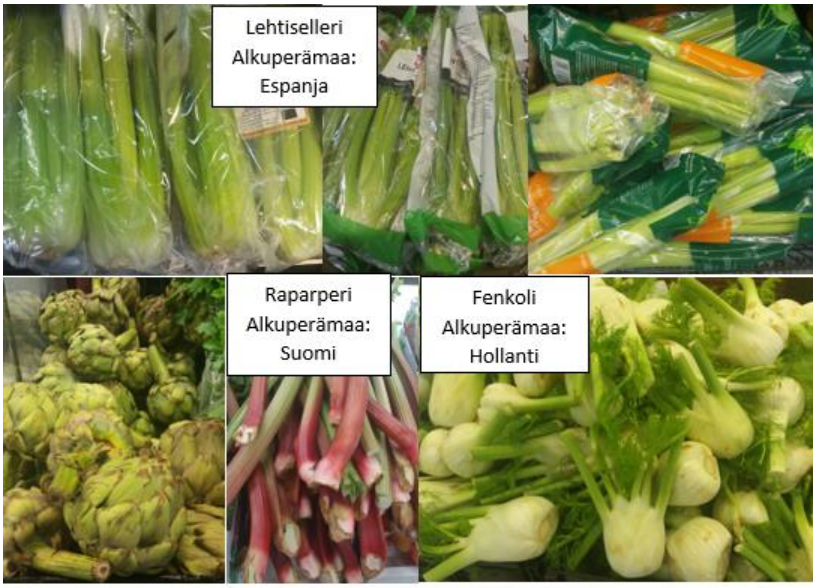

- **tuotteen nimi** [1) 3)]
- **alkuperämaa** (maan nimellä) [1) 3)].

Laskuissa ja saateasiakirjoissa (kuluttajalle annettua kuittia lukuun ottamatta) on mainittava tuotteiden nimi (lehtiselleri) ja alkuperämaa. Elintarvike-erän tunnus ja tarvittaessa erää (lot) merkitsevä kirjain "L" on merkittävä kuljetuspakkaukseen tai kaupallisiin asiakirjoihin.

Lainsäädäntö

- 543/2011[1)], 5.4 art. ja 6.1 art.
- MMMa 834/2014[3)], 5 § ja 7-8 §.

Pakkauksessa – merkinnät laatikossa ja suljetussa pakkauksessa:

- **elintarvikkeen nimi**, jos sisältö ei ole näkyvissä; [1) 2)]
- erätunnus [3)]
- **alkuperämaa** [1) 2)]
- **pakkaajan nimi ja** fyysinen **osoite** [1) 2)]
- **paino** (sisällön määrä) [1) 2)]
- suomen- ja ruotsinkieliset merkinnät (kaksikielisissä kunnissa molemmat ja yksikielisessä kyseisen kunnan kielellä) [3)].

Laskuissa ja saateasiakirjoissa (kuluttajalle annettua kuittia lukuun ottamatta) on mainittava tuotteiden nimi (lehtiselleri) ja alkuperämaa. Elintarvike-erän tunnus ja tarvittaessa erää (lot) merkitsevä kirjain "L" on merkittävä pakkaukseen tai asiakirjoihin.

Lainsäädäntö

- 543/2011[1)]: 3.1 art., 6.2 art. ja liite I, A osa
- EPNAs 1169/2011[2)], 9 art.
- MMMa 834/2014[3)], 4-5 §.

Tässä merkintävaatimukset on esitetty kaupan pitämisen yleisvaatimusten ja elintarviketietovaatimusten mukaan. Jos lehtisellerit (tai vastaavat kasvikset) haluaa myydä laatuluokiteltuina, on tuotteiden lajittelu ja luokittelu tehtävä jonkin kansainvälisen standardin mukaan. Tällöin myös pakkauksiin on tehtävä käytetyn standardin vaatimusten mukaiset merkinnät, yleensä aina pakkaaja, alkuperämaa ja luokka. Jos pakkauksiin halutaan tehdä luokkamerkintä, voidaan käyttää esimerkiksi UNECE-standardia:

- FFV 12 Ribbed celery (Lehti-/varsi-/ruotiselleri)
- FFV 03 Artichokes (Latva-artisokka)
- FFV 40 Rhubarb (Raparperi)
- FFV 16 Fennel (Salaattifenkoli)
- FFV 04 Asparagus (Tankoparsa).

9 LEHTIVIHANNEKSET (kuten pinaatti, rucola, villirukola ym.)

Irtomyynnissä tai avorasiassa – merkinnät myyntikyltissä:

Jos tarjolla irtomyynnissä, tuotteen lähellä ilmoitettava

- **tuotteen nimi** [1) 3)]
- **alkuperämaa** (maan nimellä) [1) 3)].

Laskuissa ja saateasiakirjoissa (kuluttajalle annettua kuittia lukuun ottamatta) on mainittava tuotteiden nimi (esimerkiksi pinaatti) ja alkuperämaa. Elintarvike-erän tunnus ja tarvittaessa erää (lot) merkitsevä kirjain "L" on merkittävä kuljetuspakkaukseen tai kaupallisiin asiakirjoihin.

Lainsäädäntö

- 543/2011[1)], 5.4 art. ja 6.1 art.
- MMMa 834/2014[3)], 5 § ja 7-8 §.

Pakkauksessa – merkinnät laatikossa ja suljetussa pakkauksessa:

- **elintarvikkeen nimi**, jos sisältö ei ole näkyvissä; [1) 2)]
- erätunnus [3)]
- **alkuperämaa** [1) 2)]
- **pakkaajan nimi ja** fyysinen **osoite** [1) 2)]
- **paino** (sisällön määrä) [1) 2)]
- suomen- ja ruotsinkieliset merkinnät (kaksikielisissä kunnissa molemmat ja yksikielisessä kyseisen kunnan kielellä) [3)].

Laskuissa ja saateasiakirjoissa (kuluttajalle annettua kuittia lukuun ottamatta) on mainittava tuotteiden nimi (esimerkiksi pinaatti) ja alkuperämaa. Elintarvike-erän tunnus ja tarvittaessa erää (lot) merkitsevä kirjain "L" on merkittävä pakkaukseen tai asiakirjoihin.

Lainsäädäntö

- 543/2011[1)]: 3.1 art., 6.2 art. ja liite I, A osa
- EPNAs 1169/2011[2)], 9 art.
- MMMa 834/2014[3)], 4-5 §.

Tässä merkintävaatimukset on esitetty kaupan pitämisen yleisvaatimusten ja elintarviketietovaatimusten mukaan. Jos lehtivihannekset (kuten pinaatti) haluaa myydä laatuluokiteltuina, on tuotteiden lajittelu ja luokittelu tehtävä jonkin kansainvälisen standardin mukaan. Tällöin myös pakkauksiin on tehtävä käytetyn standardin vaatimusten mukaiset merkinnät, yleensä aina pakkaaja, alkuperämaa ja luokka. Jos pakkauksiin halutaan tehdä luokkamerkintä, voidaan käyttää esimerkiksi UNECE-standardia:

- FFV 58 Leafy vegetables (Lehtivihannekset; standardissa lueteltu: vesikrassi, rukolat, pinaatti, ”nauriin versot”, italiankaali, lehtimangoldi).

10 MANSIKKA

Irtomyynnissä tai avorasiassa – merkinnät myyntikyltissä:

- **tuotteen nimi** [1) 3)]
- **alkuperämaa** (maan nimellä) [1) 3)]
- luokka [1)].

Laskuissa ja saateasiakirjoissa (kuluttajalle annettua kuittia lukuun ottamatta) on mainittava tuotteiden nimi (mansikka), alkuperämaa ja luokka. Elintarvike-erän tunnus ja tarvittaessa erää (lot) merkitsevä kirjain "L" on merkittävä kuljetuspakkaukseen tai kaupallisiin asiakirjoihin.

Lainsäädäntö

- 543/2011[1)], 5.4 art. ja 6.1 art.
- MMMa 834/2014[3)], 5 § ja 7-8 §.

Pakkauksessa – merkinnät laatikossa ja suljetussa pakkauksessa:

- **elintarvikkeen nimi**, jos sisältö ei ole näkyvissä; [1) 2)]
- erätunnus [3)]
- **alkuperämaa** [1) 2)]

- **pakkaajan nimi ja** fyysinen **osoite** [1) 2)]
- laatuluokka [1)]
- **paino** (sisällön määrä) [1) 2)]
- suomen- ja ruotsinkieliset merkinnät (kaksikielisissä kunnissa molemmat ja yksikielisessä kyseisen kunnan kielellä) [3)].

Laskuissa ja saateasiakirjoissa (kuluttajalle annettua kuittia lukuun ottamatta) on mainittava tuotteiden nimi (mansikka), alkuperämaa ja luokka. Elintarvike-erän tunnus ja tarvittaessa erää (lot) merkitsevä kirjain "L" on merkittävä pakkaukseen tai asiakirjoihin.

Lainsäädäntö

- 543/2011[1)]: 3.2 art., 6.2 art. ja liite I, B osa, 7 osa (VI)
- EPNAs 1169/2011[2)], 9 art.
- MMMa 834/2014[3)], 4-5 §.

11 MUSTIKKA/PENSASMUSTIKKA (myös puolukka, karpalo ym. luonnonmarjat)

Irtomyynnissä tai avorasiassa – merkinnät myyntikyltissä:

- **tuotteen nimi** [1) 3)]
- **alkuperämaa** (maan nimellä) [1) 3)].

Laskuissa ja saateasiakirjoissa (kuluttajalle annettua kuittia lukuun ottamatta) on mainittava tuotteiden nimi (esimerkiksi mustikka) ja alkuperämaa. Elintarvike-erän tunnus ja tarvittaessa erää (lot) merkitsevä kirjain "L" on merkittävä kuljetuspakkaukseen tai kaupallisiin asiakirjoihin.

Lainsäädäntö

- 543/2011[1)], 5.4 art. ja 6.1 art.
- MMMa 834/2014[3)], 5 § ja 7-8 §.

Pakkauksessa – merkinnät laatikossa ja suljetussa pakkauksessa:

- **elintarvikkeen nimi**, jos sisältö ei ole näkyvissä; [1) 2)]
- erätunnus [3)]
- **alkuperämaa** [1) 2)]
- **pakkaajan nimi ja** fyysinen **osoite** [1) 2)]

- **paino** (sisällön määrä) [1) 2)]
- suomen- ja ruotsinkieliset merkinnät (kaksikielisissä kunnissa molemmat ja yksikielisessä kyseisen kunnan kielellä) [3)].

Laskuissa ja saateasiakirjoissa (kuluttajalle annettua kuittia lukuun ottamatta) on mainittava tuotteiden nimi (esimerkiksi pensasmustikka) ja alkuperämaa. Elintarvike-erän tunnus ja tarvittaessa erää (lot) merkitsevä kirjain "L" on merkittävä pakkaukseen tai asiakirjoihin.

Lainsäädäntö

- 543/2011[1)]: 3.1 art., 6.2 art. ja liite I, A osa
- EPNAs 1169/2011[2)], 9 art.
- MMMa 834/2014[3)], 4-5 §.

Tässä merkintävaatimukset on esitetty kaupan pitämisen yleisvaatimusten ja elintarviketietovaatimusten mukaan. Jos mustikoita (tai muita marjoja) haluaa myydä laatuluokiteltuina, on tuotteiden lajittelu ja luokittelu tehtävä jonkin kansainvälisen standardin mukaan. Tällöin myös pakkauksiin on tehtävä käytetyn standardin vaatimusten mukaiset merkinnät, yleensä aina pakkaaja, alkuperämaa ja luokka. Jos pakkauksiin halutaan merkitä luokkamerkintä, voidaan käyttää esimerkiksi UNECE-standardia:

- FFV 57 Berry fruits (Marjat; standardissa lueteltu: vadelmat, karhunvatukat, jättivadelmat (loganmarjat), herukat, karviaiset, mustikat, pensasmustikat, puolukat, amerikankarpalot, karpalot, lakat ja näiden lajien hybridit, kuten boysenmarjat, teivadelmat, herukkakarviaiset).

12 OMENA

Irtomyynnissä tai avorasiassa – merkinnät myyntikyltissä:

- **tuotteen nimi** [1) 3)]
- lajike [1)]
- **alkuperämaa** (maan nimellä) [1) 3)]
- luokka [1)].

Laskuissa ja saateasiakirjoissa (kuluttajalle annettua kuittia lukuun ottamatta) on mainittava tuotteiden nimi (omena), lajike, alkuperämaa ja luokka. Elintarvike-erän tunnus ja tarvittaessa erää (lot) merkitsevä kirjain "L" on merkittävä kuljetuspakkaukseen tai kaupallisiin asiakirjoihin.

Lainsäädäntö

- 543/2011[1)], 5.4 art. ja 6.1 art.
- MMMa 834/2014[3)], 5 § ja 7-8 §.

Pakkauksessa – merkinnät laatikossa ja suljetussa pakkauksessa:

- **elintarvikkeen nimi**, jos sisältö ei ole näkyvissä; [1) 2)]
- lajike [1)]
- erätunnus [3)]
- **alkuperämaa** [1) 2)]

- **pakkaajan nimi ja** fyysinen **osoite** [1) 2)]
- laatuluokka [1)]
- kokoluokka [1)]
- **paino** (sisällön määrä) [1) 2)]
- suomen- ja ruotsinkieliset merkinnät (kaksikielisissä kunnissa molemmat ja yksikielisessä kyseisen kunnan kielellä) [3)].

Laskuissa ja saateasiakirjoissa (kuluttajalle annettua kuittia lukuun ottamatta) on mainittava tuotteiden nimi (omena), lajike, alkuperämaa ja luokka. Elintarvike-erän tunnus ja tarvittaessa erää (lot) merkitsevä kirjain "L" on merkittävä pakkaukseen tai asiakirjoihin.

Lainsäädäntö

- 543/2011[1)]: 3.2 art., 6.2 art. ja liite I, B osa, 1 osa (VI)
- EPNAs 1169/2011[2)], 9 art.
- MMMa 834/2014[3)], 4-5 §.

13 PAPRIKA (myös suippopaprika)

Irtomyynnissä tai avorasiassa – merkinnät myyntikyltissä:

- **tuotteen nimi** [1) 3)]
- **alkuperämaa** (maan nimellä) [1) 3)]
- luokka [1)].

Laskuissa ja saateasiakirjoissa (kuluttajalle annettua kuittia lukuun ottamatta) on mainittava tuotteiden nimi (paprika), alkuperämaa ja luokka. Elintarvike-erän tunnus ja tarvittaessa erää (lot) merkitsevä kirjain "L" on merkittävä kuljetuspakkaukseen tai kaupallisiin asiakirjoihin.

Lainsäädäntö

- 543/2011[1)], 5.4 art. ja 6.1 art.
- MMMa 834/2014[3)], 5 § ja 7-8 §.

Pakkauksessa – merkinnät laatikossa ja suljetussa pakkauksessa:

- **elintarvikkeen nimi**, jos sisältö ei ole näkyvissä; [1) 2)]
- erätunnus [3)]
- **alkuperämaa** [1) 2)]
- **pakkaajan nimi ja** fyysinen **osoite** [1) 2)]

- laatuluokka [1)]
- **paino** (sisällön määrä) [1) 2)]
- tarvittaessa ilmaisu ”tulinen” (tai vastaava)
- suomen- ja ruotsinkieliset merkinnät (kaksikielisissä kunnissa molemmat ja yksikielisessä kyseisen kunnan kielellä) [3)].

Laskuissa ja saateasiakirjoissa (kuluttajalle annettua kuittia lukuun ottamatta) on mainittava tuotteiden nimi (paprika), alkuperämaa ja luokka. Elintarvike-erän tunnus ja tarvittaessa erää (lot) merkitsevä kirjain "L" on merkittävä pakkaukseen tai asiakirjoihin.

Lainsäädäntö

- 543/2011[1)]: 3.2 art., 6.2 art. ja liite I, B osa, 8 osa (VI)
- EPNAs 1169/2011[2)], 9 art.
- MMMa 834/2014[3)], 4-5 §.

14 PERSIKKA / NEKTARIINI

Irtomyynnissä tai avorasiassa – merkinnät myyntikyltissä:

- **tuotteen nimi** [1) 3)]
- mallon eli hedelmälihan väri [1)]
- **alkuperämaa** (maan nimellä) [1) 3)]
- luokka [1)].

Laskuissa ja saateasiakirjoissa (kuluttajalle annettua kuittia lukuun ottamatta) on mainittava tuotteiden nimi (esimerkiksi persikka), alkuperämaa ja luokka. Elintarvike-erän tunnus ja tarvittaessa erää (lot) merkitsevä kirjain "L" on merkittävä kuljetuspakkaukseen tai kaupallisiin asiakirjoihin.

Lainsäädäntö

- 543/2011[1)], 5.4 art. ja 6.1 art.
- MMMa 834/2014[3)], 5 § ja 7-8 §.

Pakkauksessa – merkinnät laatikossa ja suljetussa pakkauksessa:

- **elintarvikkeen nimi**, jos sisältö ei ole näkyvissä; [1) 2)]
- mallon eli hedelmälihan väri [1)]
- erätunnus [3)]
- **alkuperämaa** [1) 2)]
- **pakkaajan nimi ja** fyysinen **osoite** [1) 2)]
- laatuluokka [1)]
- **paino** (sisällön määrä) [1) 2)]
- suomen- ja ruotsinkieliset merkinnät (kaksikielisissä kunnissa molemmat ja yksikielisessä kyseisen kunnan kielellä) [3)].

Laskuissa ja saateasiakirjoissa (kuluttajalle annettua kuittia lukuun ottamatta) on mainittava tuotteiden nimi (esimerkiksi nektariini), alkuperämaa ja luokka. Elintarvike-erän tunnus ja tarvittaessa erää (lot) merkitsevä kirjain "L" on merkittävä pakkaukseen tai asiakirjoihin.

Lainsäädäntö

- 543/2011[1)]: 3.2 art., 6.2 art. ja liite I, B osa, 5 osa (VI)
- EPNAs 1169/2011[2)], 9 art.
- MMMa 834/2014[3)], 4-5 §.

15 PORKKANA (myös nauris, palsternakka, punajuuri, retiisi ym. juurekset)

Irtomyynnissä tai avorasiassa – merkinnät myyntikyltissä:

- **tuotteen nimi** [1) 3)]
- **alkuperämaa** (maan nimellä) [1) 3)].

Laskuissa ja saateasiakirjoissa (kuluttajalle annettua kuittia lukuun ottamatta) on mainittava tuotteiden nimi (porkkana) ja alkuperämaa. Elintarvike-erän tunnus ja tarvittaessa erää (lot) merkitsevä kirjain "L" on merkittävä kuljetuspakkaukseen tai kaupallisiin asiakirjoihin.

Lainsäädäntö

- 543/2011[1)], 5.4 art. ja 6.1 art.
- MMMa 834/2014[3)], 5 § ja 7-8 §.

Pakkauksessa – merkinnät laatikossa ja suljetussa pakkauksessa:

- **elintarvikkeen nimi**, jos sisältö ei ole näkyvissä; [1) 2)]
- erätunnus [3)]
- **alkuperämaa** [1) 2)]
- **pakkaajan nimi ja** fyysinen **osoite** [1) 2)]

- **paino** (sisällön määrä) [1) 2)]
- suomen- ja ruotsinkieliset merkinnät (kaksikielisissä kunnissa molemmat ja yksikielisessä kyseisen kunnan kielellä) [3)].

Laskuissa ja saateasiakirjoissa (kuluttajalle annettua kuittia lukuun ottamatta) on mainittava tuotteiden nimi (porkkana) ja alkuperämaa. Elintarvike-erän tunnus ja tarvittaessa erää (lot) merkitsevä kirjain "L" on merkittävä pakkaukseen tai asiakirjoihin.

Lainsäädäntö

- 543/2011[1)]: 3.1 art., 6.2 art. ja liite I, A osa
- EPNAs 1169/2011[2)], 9 art.
- MMMa 834/2014[3)], 4-5 §.

Tässä merkintävaatimukset on esitetty kaupan pitämisen yleisvaatimusten ja elintarviketietovaatimusten mukaan. Jos porkkanat (tai muut juurekset) haluaa myydä laatuluokiteltuina, on tuotteiden lajittelu ja luokittelu tehtävä jonkin kansainvälisen standardin mukaan. Tällöin myös pakkauksiin on tehtävä käytetyn standardin vaatimusten mukaiset merkinnät, yleensä aina pakkaaja, alkuperämaa ja luokka. Jos pakkauksiin halutaan merkitä luokkamerkintä, voidaan käyttää esimerkiksi UNECE-standardia:

- FFV 10 Carrots (Porkkana)
- FFV 59 Root and tubercle vegetables (Juurekset; standardissa lueteltu: punajuurikas, mukulaselleri, juuripersilja, piparjuuri, kyssäkaali, palsternakka, retiisi, retikka, kaurajuuri, mustajuuri, lanttu, nauris, mukulakirveli, sikuri).

16 PÄÄRYNÄ

Irtomyynnissä tai avorasiassa – merkinnät myyntikyltissä:

- **tuotteen nimi** [1) 3)]
- lajike [1)]
- **alkuperämaa** (maan nimellä) [1) 3)]
- luokka [1)].

Laskuissa ja saateasiakirjoissa (kuluttajalle annettua kuittia lukuun ottamatta) on mainittava tuotteiden nimi (päärynä), lajike, alkuperämaa ja luokka. Elintarvike-erän tunnus ja tarvittaessa erää (lot) merkitsevä kirjain "L" on merkittävä kuljetuspakkaukseen tai kaupallisiin asiakirjoihin.

Lainsäädäntö

- 543/2011[1)], 5.4 art. ja 6.1 art.
- MMMa 834/2014[3)], 5 § ja 7-8 §.

Pakkauksessa – merkinnät laatikossa ja suljetussa pakkauksessa:

- **elintarvikkeen nimi**, jos sisältö ei ole näkyvissä; [1) 2)]
- lajike [1)]
- erätunnus [3)]
- **alkuperämaa** [1) 2)]

- **pakkaajan nimi ja** fyysinen **osoite** [1) 2)]
- laatuluokka [1)]
- kokoluokka [1)]
- **paino** (sisällön määrä) [1) 2)]
- suomen- ja ruotsinkieliset merkinnät (kaksikielisissä kunnissa molemmat ja yksikielisessä kyseisen kunnan kielellä) [3)].

Laskuissa ja saateasiakirjoissa (kuluttajalle annettua kuittia lukuun ottamatta) on mainittava tuotteiden nimi (päärynä), lajike, alkuperämaa ja luokka. Elintarvike-erän tunnus ja tarvittaessa erää (lot) merkitsevä kirjain "L" on merkittävä pakkaukseen tai asiakirjoihin.

Lainsäädäntö

- 543/2011[1)]: 3.2 art., 6.2 art. ja liite I, B osa, 6 osa (VI)
- EPNAs 1169/2011[2)], 9 art.
- MMMa 834/2014[3)], 4-5 §.

17 RUOKAPERUNA (myös varhaisperuna ym.)

Irtomyynnissä tai avorasiassa – merkinnät myyntikyltissä:

- tuotteen nimi [3)]
- lajike [4)]
- alkuperämaa (maan nimellä) [3)].

Elintarvike-erän tunnus ja tarvittaessa erää (lot) merkitsevä kirjain "L" on merkittävä kuljetuspakkaukseen tai kaupallisiin asiakirjoihin.

Lainsäädäntö

- MMMa 264/2012 [4)], 4 §
- MMMa 834/2014 [3)], 5 § ja 7-8 §.

Pakkauksessa – merkinnät laatikossa ja suljetussa pakkauksessa:

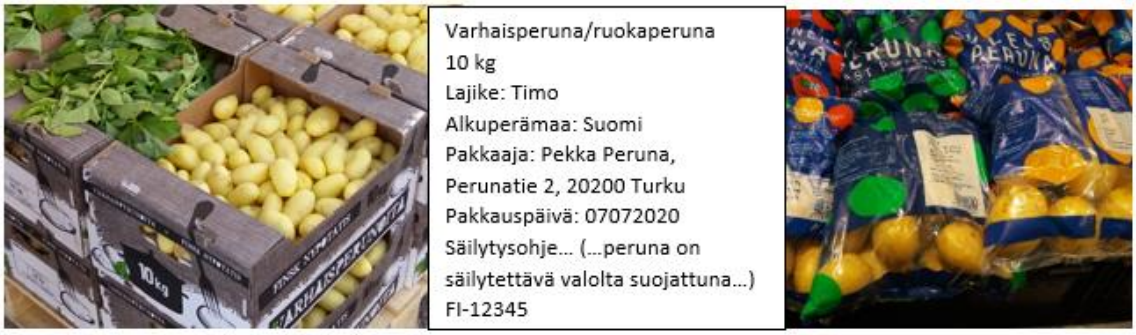

- elintarvikkeen nimi [2)]
- lajike [4)]
- alkuperämaa [2)]
- pakkaajan nimi ja osoite [2)]
- pakkauspäivämäärä [4)]
- säilytysohje tai vähimmäissäilyvyysaika [4)]

Jos vähittäismyyntipakkaus kuluttajalle,

- paino ellei myydä kilohintaan [2)]

- suomen- ja ruotsinkieliset merkinnät (kaksikielisissä kunnissa molemmat ja yksikielisessä kyseisen kunnan kielellä) [3)].

Elintarvike-erän tunnus ja tarvittaessa erää (lot) merkitsevä kirjain "L" on merkittävä pakkaukseen tai asiakirjoihin. Pakkauspäivämäärä käy erätunnisteeksi, kun ilmoitetaan päivän ja kuukauden tarkkuudella.

Kasvinterveyssäädökset vaativat merkitsemään perunapakkauksiin kasvinsuojelurekisterinumeron. Numero voi olla muotoa FI-12345 (siis toimijan numero). Numero tulee olla merkittynä pakkauksiin aina, kun perunaa siirretään. [5)]

Lainsäädäntö

- EPNAs 1169/2011[2)], 9 art.
- MMMa 264/2012 [4)], 4 §
- MMMa 834/2014[3)], 4-5 §
- MMMa 17/2008[5)], 7 §.

Ruokaperunalle ei ole määritelty laatuluokkia. Myyntiä varten ruokaperuna tulee kuitenkin lajitella ja kauppakunnostaa. Lajitteluun voidaan käyttää esimerkiksi UNECE-standardia:

- FFV 52 Potatoes, early and ware (Varhais- ja ruokaperunat).

18 RUUKKUYRTIT (myös ruukkusalaatti ym.)

Irtomyynnissä – merkinnät myyntikyltissä:

- tuotteen nimi [3)]
- alkuperämaa (maan nimellä) [3)].

Elintarvike-erän tunnus ja tarvittaessa erää (lot) merkitsevä kirjain "L" on merkittävä kuljetuspakkaukseen tai kaupallisiin asiakirjoihin.

Lainsäädäntö

- MMMa 834/2014[3)], 5 § ja 7-8 §.

Pakkauksessa – merkinnät laatikossa:

- elintarvikkeen nimi [2)]
- erätunnus [3)]
- alkuperämaa [2)]
- pakkaajan nimi ja osoite [2)]
- sisällön määrä [2)]

- suomen- ja ruotsinkieliset merkinnät (kaksikielisissä kunnissa molemmat ja yksikielisessä kyseisen kunnan kielellä) [3].

Elintarvike-erän tunnus ja tarvittaessa erää (lot) merkitsevä kirjain "L" on merkittävä pakkaukseen tai asiakirjoihin.

Lainsäädäntö

- EPNAs 1169/2011[2)], 9 art.
- MMMa 834/2014[3)], 4-5 §.

Ruukkuyrteille ja ruukkusalaateille ei kansainvälisesti ole määritelty laatuvaatimuksia eikä laatuluokitusta. Kansallisilla markkinoilla voidaan käyttää tarvittaessa muita laatuvaatimuksia.

19 SALAATTI (keräsalaatit, sidesalaatit, lehtisalaatit myös kähärä- ja siloendiivit)

Irtomyynnissä tai avorasiassa – merkinnät myyntikyltissä:

- **tuotteen nimi** [1) 3)]
- **alkuperämaa** (maan nimellä) [1) 3)]
- luokka [1)].

Laskuissa ja saateasiakirjoissa (kuluttajalle annettua kuittia lukuun ottamatta) on mainittava tuotteiden nimi (esimerkiksi jäävuorisalaatti), alkuperämaa ja luokka. Elintarvike-erän tunnus ja tarvittaessa erää (lot) merkitsevä kirjain "L" on merkittävä kuljetuspakkaukseen tai kaupallisiin asiakirjoihin.

Lainsäädäntö

- 543/2011[1)], 5.4 art. ja 6.1 art.
- MMMa 834/2014[3)], 5 § ja 7-8 §.

Pakkauksessa – merkinnät laatikossa ja suljetussa pakkauksessa:

- **elintarvikkeen nimi**, jos sisältö ei ole näkyvissä; [1) 2)]
- erätunnus [3)]
- **alkuperämaa** [1) 2)]
- **pakkaajan nimi ja** fyysinen **osoite** [1) 2)]

- laatuluokka [1)]
- kokoluokka (ilmaistuna kappaleen vähimmäis- ja enimmäispainon tai kappaleiden lukumäärän mukaan) [1)]
- **paino** (sisällön määrä) [1) 2)]
- tarvittaessa ilmaisu ”viljelty kasvihuoneessa” (tai vastaava)
- suomen- ja ruotsinkieliset merkinnät (kaksikielisissä kunnissa molemmat ja yksikielisessä kyseisen kunnan kielellä) [3)].

Laskuissa ja saateasiakirjoissa (kuluttajalle annettua kuittia lukuun ottamatta) on mainittava tuotteiden nimi (esimerkiksi pehmeälehtinen keräsalaatti), alkuperämaa ja luokka. Elintarvike-erän tunnus ja tarvittaessa erää (lot) merkitsevä kirjain "L" on merkittävä pakkaukseen tai asiakirjoihin.

Lainsäädäntö

- 543/2011[1)]: 3.2 art., 6.2 art. ja liite I, B osa, 4 osa (VI)
- EPNAs 1169/2011[2)], 9 art.
- MMMa 834/2014[3)], 4-5 §.

Huomautus:
Yhden salaatin sisältämä suljettu pussi tai suojakelmu on herkän tuotteen suojakääre, johon ei tarvita pakkausmerkintöjä. Kun pussissa tai kelmussa on kaksi tai useampi salaattia, on kyseessä pakkaus, johon täytyy tehdä kaikki pakkauksiin vaadittavat merkinnät.

20 SIPULI (ruokasipulit, purjo, valkosipuli ym.)

Irtomyynnissä – merkinnät myyntikyltissä:

- **tuotteen nimi** [1) 3)]
- **alkuperämaa** (maan nimellä) [1) 3)].

Laskuissa ja saateasiakirjoissa (kuluttajalle annettua kuittia lukuun ottamatta) on mainittava tuotteiden nimi (esimerkiksi purjo) ja alkuperämaa. Elintarvike-erän tunnus ja tarvittaessa erää (lot) merkitsevä kirjain "L" on merkittävä kuljetuspakkaukseen tai kaupallisiin asiakirjoihin.

Lainsäädäntö

- 543/2011[1)], 5.4 art. ja 6.1 art.
- MMMa 834/2014[3)], 5 § ja 7-8 §.

Pakkauksessa – merkinnät laatikossa ja suljetussa pakkauksessa:

- **elintarvikkeen nimi**, jos sisältö ei ole näkyvissä; [1) 2)]
- erätunnus [3)]
- **alkuperämaa** [1) 2)]
- **pakkaajan nimi ja** fyysinen **osoite** [1) 2)]
- **paino** (sisällön määrä) [1) 2)]

- suomen- ja ruotsinkieliset merkinnät (kaksikielisissä kunnissa molemmat ja yksikielisessä kyseisen kunnan kielellä) [3)].

Laskuissa ja saateasiakirjoissa (kuluttajalle annettua kuittia lukuun ottamatta) on mainittava tuotteiden nimi (esimerkiksi punasipuli) ja alkuperämaa. Elintarvike-erän tunnus ja tarvittaessa erää (lot) merkitsevä kirjain "L" on merkittävä pakkaukseen tai asiakirjoihin.

Lainsäädäntö

- 543/2011[1)]: 3.1 art., 6.2 art. ja liite I, A osa
- EPNAs 1169/2011[2)], 9 art.
- MMMa 834/2014[3)], 4-5 §.

Tässä merkintävaatimukset on esitetty kaupan pitämisen yleisvaatimusten ja elintarviketietovaatimusten mukaan. Jos sipulit haluaa myydä laatuluokiteltuina, on tuotteiden lajittelu ja luokittelu tehtävä jonkin kansainvälisen standardin mukaan. Tällöin myös pakkauksiin on tehtävä käytetyn standardin vaatimusten mukaiset merkinnät, yleensä aina pakkaaja, alkuperämaa ja luokka. Jos pakkauksiin halutaan merkitä luokkamerkintä, voidaan käyttää esimerkiksi UNECE-standardia:

- FFV 25 Onions (Ruokasipuli)
- FFV 21 Leeks (Purjo)
- FFV 18 Garlic (Valkosipuli)
- FFV 56 Shallots (Salottisipuli).

21 SITRUSHEDELMÄT (appelsiinit, sitruunat, mandariinit myös satsumat ja klementiinit)

Irtomyynnissä tai avorasiassa – merkinnät myyntikyltissä:

- **tuotteen nimi** [1) 3)]
- lajike tarvittaessa (appelsiineista lajikkeen nimi tai lajikeryhmä, jos kyseessä Navel- ja Valencia-lajikeryhmät; satsumista ja klementiineistä lajin yleisnimi (lajiketieto vapaaehtoinen); muilla mandariineilla ja niiden hybrideillä lajikkeennimi; sitruunoilla lajiketieto vapaaehtoinen) [1)]
- **alkuperämaa** (maan nimellä) [1) 3)]
- luokka [1)].

Laskuissa ja saateasiakirjoissa (kuluttajalle annettua kuittia lukuun ottamatta) on mainittava tuotteiden nimi (appelsiini/klementiini/mandariini/satsuma/sitruuna), lajike tarvittaessa, alkuperämaa ja luokka. Elintarvike-erän tunnus ja tarvittaessa erää (lot) merkitsevä kirjain "L" on merkittävä kuljetuspakkaukseen tai kaupallisiin asiakirjoihin.

Lainsäädäntö

- 543/2011[1)], 5.4 art. ja 6.1 art.
- MMMa 834/2014[3)], 5 § ja 7-8 §.

Pakkauksessa – merkinnät laatikossa ja suljetussa pakkauksessa:

- **elintarvikkeen nimi**, jos sisältö ei ole näkyvissä; [1) 2)]
- lajike tarvittaessa (appelsiineista lajikkeen nimi tai lajikeryhmä, jos kyseessä Navel- ja Valencia-lajikeryhmät; satsumista ja klementiineistä lajin yleisnimi (lajiketieto vapaaehtoinen); muilla mandariineilla ja niiden hybrideillä lajikkeennimi; sitruunoilla lajiketieto vapaaehtoinen) [1)]
- erätunnus [3)]
- **alkuperämaa** [1) 2)]
- **pakkaajan nimi ja** fyysinen **osoite** [1) 2)]
- laatuluokka [1)]
- kokoluokka [1)]
- **paino** (sisällön määrä) [1) 2)]
- tarvittaessa merkintä korjuun jälkeisissä käsittelyissä käytetyistä aineista [1)]
- suomen- ja ruotsinkieliset merkinnät (kaksikielisissä kunnissa molemmat ja yksikielisessä kyseisen kunnan kielellä) [3)].

Laskuissa ja saateasiakirjoissa (kuluttajalle annettua kuittia lukuun ottamatta) on mainittava tuotteiden nimi (appelsiini/klementiini/mandariini/satsuma/sitruuna), lajike tarvittaessa, alkuperämaa ja luokka. Elintarvike-erän tunnus ja tarvittaessa erää (lot) merkitsevä kirjain "L" on merkittävä pakkaukseen tai asiakirjoihin.

Lainsäädäntö

- 543/2011[1)]: 3.2 art., 6.2 art. ja liite I, B osa, 2 osa (VI)
- EPNAs 1169/2011[2)], 9 art.
- MMMa 834/2014[3)], 4-5 §.

22 TOMAATTI

Irtomyynnissä tai avorasiassa – merkinnät myyntikyltissä:

- **tuotteen nimi** [1) 3)]
- **alkuperämaa** (maan nimellä) [1) 3)]
- luokka [1)].

Laskuissa ja saateasiakirjoissa (kuluttajalle annettua kuittia lukuun ottamatta) on mainittava tuotteiden nimi (esimerkiksi terttutomaatti), alkuperämaa ja luokka. Elintarvike-erän tunnus ja tarvittaessa erää (lot) merkitsevä kirjain "L" on merkittävä kuljetuspakkaukseen tai kaupallisiin asiakirjoihin.

Lainsäädäntö

- 543/2011[1)], 5.4 art. ja 6.1 art.
- MMMa 834/2014[3)], 5 § ja 7-8 §.

Pakkauksessa – merkinnät laatikossa ja suljetussa pakkauksessa:

- **elintarvikkeen nimi**, jos sisältö ei ole näkyvissä; [1) 2)]
- erätunnus [3)]
- **alkuperämaa** [1) 2)]
- **pakkaajan nimi ja** fyysinen **osoite** [1) 2)]

- laatuluokka [1)]
- **paino** (sisällön määrä) [1) 2)]
- suomen- ja ruotsinkieliset merkinnät (kaksikielisissä kunnissa molemmat ja yksikielisessä kyseisen kunnan kielellä) [3)].

Laskuissa ja saateasiakirjoissa (kuluttajalle annettua kuittia lukuun ottamatta) on mainittava tuotteiden nimi (tomaatti), alkuperämaa ja luokka. Elintarvike-erän tunnus ja tarvittaessa erää (lot) merkitsevä kirjain "L" on merkittävä pakkaukseen tai asiakirjoihin.

Huomautus:
Jos pakkauksen sisältö ei ole näkyvissä on sisältö ilmoitettava esimerkiksi seuraavasti:

- ”Tomaatteja” tai ”terttutomaatteja” ja kaupallisen tyypin nimi tai
- ”kirsikkatomaatteja/cocktailtomaatteja”, ”kirsikkaterttutomaatteja/cocktailterttutomaatteja” tai vastaava muiden miniatyyrilajikkeiden nimitys.

Ilmaisu ”tomaattisekoitus” tai vastaava ilmaisu, kun kyseessä on selvästi eri väriä, lajiketta ja/tai kaupallista tyyppiä olevien tomaattien sekoitus. Jos tuote ei ole näkyvissä, on mainittava värit, lajikkeet tai kaupalliset tyypit sekä niiden määrä kussakin pakkauksessa.

Lainsäädäntö

- 543/2011[1)]: 3.2 art., 6.2 art. ja liite I, B osa, 10 osa (VI)
- EPNAs 1169/2011[2)], 9 art.
- MMMa 834/2014[3)], 4-5 §.

23 VADELMA (myös karhunvatukat, musta-, puna-, valko- ja viherherukat sekä karviaiset ym. viljellyt marjat)

Irtomyynnissä tai avorasiassa – merkinnät myyntikyltissä:

- **tuotteen nimi** [1) 3)]
- **alkuperämaa** (maan nimellä) [1) 3)].

Laskuissa ja saateasiakirjoissa (kuluttajalle annettua kuittia lukuun ottamatta) on mainittava tuotteiden nimi (vadelma) ja alkuperämaa. Elintarvike-erän tunnus ja tarvittaessa erää (lot) merkitsevä kirjain "L" on merkittävä kuljetuspakkaukseen tai kaupallisiin asiakirjoihin.

Lainsäädäntö

- 543/2011[1)], 5.4 art. ja 6.1 art.
- MMMa 834/2014[3)], 5 § ja 7-8 §.

Pakkauksessa – merkinnät laatikossa ja suljetussa pakkauksessa:

- **elintarvikkeen nimi**, jos sisältö ei ole näkyvissä; [1) 2)]
- erätunnus [3)]
- **alkuperämaa** [1) 2)]
- **pakkaajan nimi ja** fyysinen **osoite** [1) 2)]

- **paino** (sisällön määrä) [1) 2)]
- suomen- ja ruotsinkieliset merkinnät (kaksikielisissä kunnissa molemmat ja yksikielisessä kyseisen kunnan kielellä) [3)].

Laskuissa ja saateasiakirjoissa (kuluttajalle annettua kuittia lukuun ottamatta) on mainittava tuotteiden nimi (vadelma) ja alkuperämaa. Elintarvike-erän tunnus ja tarvittaessa erää (lot) merkitsevä kirjain "L" on merkittävä pakkaukseen tai asiakirjoihin.

Lainsäädäntö

- 543/2011[1)]: 3.1 art., 6.2 art. ja liite I, A osa
- EPNAs 1169/2011[2)], 9 art.
- MMMa 834/2014[3)], 4-5 §.

Tässä merkintävaatimukset on esitetty kaupan pitämisen yleisvaatimusten ja elintarviketietovaatimusten mukaan. Jos vadelmia (tai muita marjoja) haluaa myydä laatuluokiteltuina, on tuotteiden lajittelu ja luokittelu tehtävä jonkin kansainvälisen standardin mukaan. Tällöin myös pakkauksiin on tehtävä käytetyn standardin vaatimusten mukaiset merkinnät, yleensä aina pakkaaja, alkuperämaa ja luokka. Jos pakkauksiin halutaan merkitä luokkamerkintä, voidaan käyttää esimerkiksi UNECE-standardia:

- FFV 57 Berry fruits (Marjat; standardissa lueteltu: vadelmat, karhunvatukat, jättivadelmat (loganmarjat), herukat, karviaiset, mustikat, pensasmustikat, puolukat, amerikankarpalot, karpalot, lakat ja näiden lajien hybridit, kuten boysenmarjat, teivadelmat, herukkakarviaiset).

24 VIINIRYPÄLEET

Irtomyynnissä tai avorasiassa – merkinnät myyntikyltissä:

- **tuotteen nimi** [1) 3)]
- lajike [1)]
- **alkuperämaa** (maan nimellä) [1) 3)]
- luokka [1)].

Laskuissa ja saateasiakirjoissa (kuluttajalle annettua kuittia lukuun ottamatta) on mainittava tuotteiden nimi (viinirypäle), lajike, alkuperämaa ja luokka. Elintarvike-erän tunnus ja tarvittaessa erää (lot) merkitsevä kirjain "L" on merkittävä kuljetuspakkaukseen tai kaupallisiin asiakirjoihin.

Lainsäädäntö

- 543/2011[1)], 5.4 art. ja 6.1 art.
- MMMa 834/2014[3)], 5 § ja 7-8 §.

Pakkauksessa – merkinnät laatikossa ja suljetussa pakkauksessa:

- **elintarvikkeen nimi**, jos sisältö ei ole näkyvissä; [1) 2)]
- lajike [1)]
- erätunnus [3)]
- **alkuperämaa** [1) 2)]

- **pakkaajan nimi ja** fyysinen **osoite** [1) 2)]
- laatuluokka [1)]
- **paino** (sisällön määrä) [1) 2)]
- suomen- ja ruotsinkieliset merkinnät (kaksikielisissä kunnissa molemmat ja yksikielisessä kyseisen kunnan kielellä) [3)].

Laskuissa ja saateasiakirjoissa (kuluttajalle annettua kuittia lukuun ottamatta) on mainittava tuotteiden nimi (viinirypäle), lajike, alkuperämaa ja luokka. Elintarvike-erän tunnus ja tarvittaessa erää (lot) merkitsevä kirjain "L" on merkittävä pakkaukseen tai asiakirjoihin.

Lainsäädäntö

- 543/2011[1)]: 3.2 art., 6.2 art. ja liite I, B osa, 9 osa (VI)
- EPNAs 1169/2011[2)], 9 art.
- MMMa 834/2014[3)], 4-5 §.

25 VILJELLYT SIENET (herkkusienet, portobello ym.)

Irtomyynnissä tai avorasiassa – merkinnät myyntikyltissä:

- **tuotteen nimi** [1) 3)]
- **alkuperämaa** (maan nimellä) [1) 3)].

Laskuissa ja saateasiakirjoissa (kuluttajalle annettua kuittia lukuun ottamatta) on mainittava tuotteiden nimi (herkkusieni) ja alkuperämaa. Elintarvike-erän tunnus ja tarvittaessa erää (lot) merkitsevä kirjain "L" on merkittävä kuljetuspakkaukseen tai kaupallisiin asiakirjoihin.

Lainsäädäntö

- 543/2011[1)], 5.4 art. ja 6.1 art.
- MMMa 834/2014[3)], 5 § ja 7-8 §.

Pakkauksessa – merkinnät laatikossa ja suljetussa pakkauksessa:

- **elintarvikkeen nimi**, jos sisältö ei ole näkyvissä; [1) 2)]
- erätunnus [3)]

- **alkuperämaa** [1) 2)]
- **pakkaajan nimi ja** fyysinen **osoite** [1) 2)]
- **paino** (sisällön määrä) [1) 2)]
- suomen- ja ruotsinkieliset merkinnät (kaksikielisissä kunnissa molemmat ja yksikielisessä kyseisen kunnan kielellä) [3)].

Laskuissa ja saateasiakirjoissa (kuluttajalle annettua kuittia lukuun ottamatta) on mainittava tuotteiden nimi (herkkusieni) ja alkuperämaa. Elintarvike-erän tunnus ja tarvittaessa erää (lot) merkitsevä kirjain "L" on merkittävä pakkaukseen tai asiakirjoihin.

Lainsäädäntö

- 543/2011[1)]: 3.1 art., 6.2 art. ja liite I, A osa
- EPNAs 1169/2011[2)], 9 art.
- MMMa 834/2014[3)], 4-5 §.

Tässä merkintävaatimukset on esitetty kaupan pitämisen yleisvaatimusten ja elintarviketietovaatimusten mukaan. Jos viljeltyjä sieniä haluaa myydä laatuluokiteltuina, on niiden lajittelu ja luokittelu tehtävä jonkin kansainvälisen standardin mukaan. Tällöin myös pakkauksiin on tehtävä käytetyn standardin vaatimusten mukaiset merkinnät, yleensä aina pakkaaja, alkuperämaa ja luokka. Jos pakkauksiin halutaan merkitä luokkamerkintä, voidaan käyttää esimerkiksi UNECE-standardia:

- FFV 24 Cultivated mushrooms (Viljellyt sienet).

26 KASVISSEKOITUSTEN MERKINNÄT

Eri hedelmä- ja vihanneslajeja sisältävien seospakkausten myyminen on sallittua. Eri hedelmälajeja, eri vihanneslajeja tai eri hedelmä- ja vihanneslajeja voi pakata samaan, enintään viisi kiloa painavaan pakkaukseen, kun:

- tuotteet ovat tasalaatuisia
- pakkauksiin on tehty asianmukaiset merkinnät ja
- sekoitus ei johda kuluttajaa harhaan.

Jos sekoituksissa olevat kasvikset ovat peräisin useammasta kuin yhdestä maasta, voidaan alkuperämaiden nimet tapauksen mukaan korvata jollakin seuraavista merkinnöistä:

- ”sekoitus EU:sta peräisin olevia hedelmiä”, ”sekoitus EU:sta peräisin olevia vihanneksia” tai ”sekoitus EU:sta peräisin olevia hedelmiä ja vihanneksia”;
- ”sekoitus muualta kuin EU:sta peräisin olevia hedelmiä”, ”sekoitus muualta kuin EU:sta peräisin olevia vihanneksia” tai ”sekoitus muualta kuin EU:sta peräisin olevia hedelmiä ja vihanneksia”;
- ”sekoitus EU:sta ja muualta kuin EU:sta peräisin olevia hedelmiä”, ”sekoitus EU:sta ja muualta kuin EU:sta peräisin olevia vihanneksia” tai ”sekoitus EU:sta ja muualta kuin EU:sta peräisin olevia hedelmiä ja vihanneksia”.

Saman lajin eri kauppamuotoja tai lajikkeita voi pakata samaan pakkaukseen, jos tuotteet eroavat selkeästi toisistaan esimerkiksi värin tai ulkonäön perusteella. Esimerkiksi kirsikkatomaattilajitelma, jossa on punaisia ja keltaisia kirsikkatomaatteja samassa 250 g kuluttajapakkauksessa.

Kun kyseessä on eri alkuperää olevien, selvästi toisistaan eroavien saman lajin kasvisten sekoitus, kunkin kauppamuodon tai lajikkeen nimen välittömässä läheisyydessä on mainittava alkuperämaa. Esimerkiksi paprikasekoitus: punainen - Hollanti, keltainen - Israel, vihreä - Espanja tai viinirypälesekoitus: Red Flame - Chile, Thompson Seedless - Intia.

27 IDUT

Irtomyynnissä:

- elintarvikkeen nimi
- elintarvikkeen ainesosat siten kuin elintarviketietoasetuksessa säädetään tai muulla vastaavalla selkeällä tavalla; tarvittaessa, esim. jos on useita itulaatuja, jotka eivät näy elintarvikkeen nimessä.
- allergioita tai intoleransseja aiheuttavat aineet (elintarviketietoasetus, liite II, esim. idätetyt vehnänjyvät)
- alkuperämaa tai lähtöpaikka (tarvittaessa siten, kuin elintarviketietoasetuksen 26 art. edellyttää)
- tarvittavat käyttö- ja säilytysohjeet, kuumennusohje*) jos ituja ei ole tarkoitettu sellaisenaan syötäviksi.

Tiedot on ilmoitettava loppukuluttajalle kirjallisesti. Tiedot voidaan antaa myös suullisesti edellyttäen, että elintarvikkeen läheisyydessä olevassa julisteessa tms. ilmoitetaan, että tiedot ovat saatavissa pyydettäessä henkilökunnalta. Tietojen on oltava silloin kirjallisessa tai sähköisessä muodossa henkilökunnan ja valvontaviranomaisten helposti saatavilla. Irtomyynnissä myytävien elintarvikkeiden pakolliset tiedot tulee antaa vähintään suomeksi tai ruotsiksi.

Lainsäädäntö

- MMMa 834/2014.

Pakkauksessa:

- elintarvikkeen nimi
- ainesosaluettelo (jos useita itulaatuja)
- ainesosaluettelossa allergioita tai intoleransseja aiheuttavat aineet, jotka korostettu (elintarviketietoasetus, liite II, esim. idätetyt vehnänjyvät)
- tiettyjen ainesosien tai ainesosien ryhmien määrät (tarvittaessa)
- elintarvikkeen sisällön määrä
- vähimmäissäilyvyysaika (parasta ennen) tai viimeinen käyttöajankohta
- erityiset säilytysolosuhteet ja käyttöolosuhteet (idut tulee säilyttää enintään + 6 asteen lämpötilassa)
- elintarvikealan toimijan nimi tai toiminimi ja osoite
- alkuperämaa tai lähtöpaikka tarvittaessa (elintarviketietoasetus, 26 artiklan mukaan)
- käyttöohje (tarvittaessa), kuumennusohje*) jos ituja ei ole tarkoitettu sellaisenaan syötäviksi

- eränumero tarvittaessa (jos vähimmäissäilyvyysaika on annettu päivän ja kuukauden tarkkuudella, se voi korvata eränumeron).

Pakollisten pakkausmerkintöjen tulee olla vaivattomasti luettavissa (x-kirjasinkoko vähintään 1,2 mm; poikkeus x-kirjasinkoko vähintään 0,9 mm, kun pakkauksen suurimman pinnan pinta-ala on pienempi kuin 80 cm^2). Pakolliset pakkausmerkinnät suomeksi ja ruotsiksi (yksikielisissä kunnissa myytäville riittää kyseisen kunnan yksikieliset merkinnät).

Lainsäädäntö

- EPNAs 1169/2011
- MMMa 834/2014
- MMMa 1367/2011, 7§.

*) Esimerkki kuumennusohjeesta:
”Kuumenna idut kauttaaltaan vähintään 75 °C:seen ennen niiden nauttimista.”

28 KÄYTTÖVALMIIT KASVIKSET

Tuorekasviksia voidaan pestä, kuoria, pilkkoa, paloitella tai raastaa ennen pakkaamista. Tällaisia nautinta- ja käyttövalmiita tuorekasviksista valmistettuja tuotteita ovat esimerkiksi valmiiksi pilkotut salaattiseokset ja kasvisraasteet. Pilkottaessa, raastettaessa tai muutoin käyttövalmiiksi käsiteltäessä kasvisten luonne muuttuu tuorekasviksista kasvisvalmisteiksi, joiden merkinnät on tehtävä yleisten pakkausmerkintävaatimusten mukaisesti.

Kasvisvalmisteista on annettava pakkauksissa seuraavat tiedot

- elintarvikkeen nimi
- ainesosaluettelo (jos useita ainesosia)
- allergioita tai intoleransseja aiheuttavat aineet (esimerkiksi selleri) on tuotava korostaen esiin, jos ei ole elintarvikkeen nimessä
- tiettyjen ainesosien tai ainesosien ryhmien määrät (tarvittaessa)
- sisällön määrä (jos ei punnita ostovaiheessa)
- vähimmäissäilyvyysaika tai viimeinen käyttöajankohta
- erityiset säilytys- tai käyttöolosuhteet (jos tarpeen)
- elintarvikealan toimijan nimi ja osoite
- alkuperämaa (viljelymaa) tai lähtöpaikka, jos sen ilmoittamatta jättäminen voi johtaa kuluttajaa harhaan
- ravintoarvoilmoitus (ei tarvita, jos tuote koostuu yhdestä ainoasta ainesosasta tai ainesosien ryhmästä).

Lisäksi

- erätunnus, jonka voi korvata päiväysmerkinnällä silloin, kun annettu päivän ja kuukauden tarkkuudella.

Lainsäädäntö

- EPNAs 1169/2011
- MMMa 834/2014.

29 MUUTA KASVISTEN MERKINNÖISSÄ HUOMIOITAVAA

29.1 Alkuperämaa

Tuoreiden hedelmä- ja vihannesalan tuotteiden alkuperämaa pitää aina ilmoittaa. Kasvisten alkuperämaa on ilmoitettava maan koko nimellä, joka on täydellinen tai yleisesti käytetty nimi, ei lyhenne. Poikkeuksena esimerkiksi Yhdysvallat, joka voidaan ilmoittaa yleisesti tunnetulla lyhenteellä USA. Alkuperämaa on se maa, jossa tuote on viljelty. Oikean alkuperämaatiedon täytyy kulkea erän mukana kaupan pitämisen kaikissa vaiheissa. Pakkaajan nimen ja osoitteen yhteydessä mahdollisesti esiintyvä maan nimi ei ole riittävä tieto alkuperämaasta, sillä tuote voi olla viljelty eri maassa, kuin missä se on pakattu. Aikaisemmin on hyväksytty alkuperämaatiedoksi esimerkiksi ilmaisu ”suomalainen porkkana”, mutta voimassa olevan lainsäädännön mukaan alkuperämaa tulisi ilmaista maan nimellä. Suositeltavaa olisikin ilmoittaa kasvisten pakkauksissa aina alkuperämaa myös erikseen, vaikka pakkausmerkinnöissä olisi käytetty ilmaisua ”suomalainen xxx”. Tuorekasvisten irtomyynnissä, tuotteiden välittömässä läheisyydessä on selkeästi ilmoitettava mikä on tuotteen alkuperämaa, vaikka esitteessä tai kyltissä ei olisikaan käytetty muotoa ”Alkuperämaa: Suomi”.

29.2 Etämyynti

Tuorekasvisten etämyynnissä tulee kasviksista antaa kaikki vastaavat vaatimustenmukaiset tiedot, jotka tarvitaan kyseisen tuotteen irtomyynnin yhteydessä tai pakatun tuotteen pakkauksessa. Kuluttajalla on ostopäätöstä tehdessään oltava käytössään oikeat ostettavaa tuotetta koskevat tiedot.

29.3 Hävikki-hevit

Myynnistä tulee poistaa ne hedelmät marjat ja vihannekset, jotka eivät vastaa niille asetettuja laatuvaatimuksia. Ruokahävikin vähentämiseksi myynnistä poistettujen syömäkelpoisten kasvisten myynti tai lahjoittaminen on mahdollista, kun ne asetetaan erillismyyntiin tai ilmaiseksi jaettavaksi. Pilaantuneita tai homeisia kasviksia ei kuitenkaan saa laittaa erillismyyntiin tai tarjolle. Myynnistä poistetut syömäkelpoiset kasvikset tulee erottaa selkeästi vaatimukset täyttävistä kasviksista ja tämä on myös viestittävä selkeästi asiakkaalle. Erillismyyntiin asetettujen kasvisten alkuperä ja tarvittaessa lajiketiedot on oltava asiakkaan saatavilla.

29.4 Luomu

Luomuna myytävien tuorekasvisten tulee täyttää kaikki tuorekasviksille asetetut vaatimukset niin laadun kuin merkintöjen suhteen. Sen lisäksi luomuna tuorekasvisten tulee täyttää kaikki luomulainsäädännön asettamat vaatimukset.

Lisätietoa luomusta Ruokavirasto.fi sivuilta.

29.5 Ravintoarvoilmoitus

Ravintoarvoilmoitukset eivät ole pakollisia kokonaisille kasviksille. Elintarviketietoasetuksen mukaan jalostamattomat tuotteet, jotka koostuvat yhdestä ainoasta ainesosasta tai ainesosien ryhmästä on vapautettu pakollisesta ravintoarvoilmoitusta koskevasta vaatimuksesta. Jos pakkaukseen tehdään vapaaehtoisia merkintöjä, merkinnät on tehtävä elintarviketietoasetuksen mukaisesti. Tällöin ravintoarvomerkinnän tulee sisältää seuraavat tiedot:

- energia
- rasva
  - josta tyydyttynyttä
- hiilihydraatit
  - josta sokereita
- proteiini
- suola.

Tiedot annetaan sataa (100) grammaa kohden.

Lainsäädäntö

- EPNAs 1169/2011, liitteet V ja XV.

Lisätietoa ravintoarvoilmoituksesta Ruokavirasto.fi sivuilta.

29.6 Ravitsemus- ja terveysväitteet

Elintarvikkeiden ravitsemus- ja terveysväitteillä tarkoitetaan ihmisen ravitsemukseen tai terveyteen liittyvien ominaisuuksien korostamista. EU:ssa on lainsäädännöllä luotu yhteiset pelisäännöt siitä, minkälaisia väitteitä elintarvikkeista saa esittää. Pääperiaatteena on, että kuluttajaa ei saa johtaa harhaan katteettomilla lupauksilla tai pelotella. Yhteiset pelisäännöt myös helpottavat kilpailua ja tavaroiden vapaata liikkuvuutta. Elintarvikkeiden pakkausmerkinnöissä, esillepanossa tai mainonnassa käytettäviä ravitsemus- ja terveysväitteitä säätelee Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1924/2006 elintarvikkeita koskevista ravitsemus- ja terveysväitteistä (= väiteasetus).

Väite

- toteaa, esittää tai antaa ymmärtää, että elintarvikkeella on ravitsemukseen tai terveyteen liittyviä erityisominaisuuksia

- on vapaaehtoinen esitys tai kuvaus, ei lainsäädännön mukaan pakollinen
- voi tekstin lisäksi olla myös kuva, symboli, graafinen esitys, puhetta, ääniä, ja niin edelleen.
- voi olla myös tavaramerkki, tuotenimi tai kuvitteellinen nimi.

Lainsäädäntö

- EPNAs 1924/2006.

Lisätietoa ravitsemus- ja terveysväitteistä Ruokavirasto.fi sivuilta.

29.7 Versot ja syötävät kukat

Tuoreversoja voidaan käyttää sellaisenaan salaatteihin tai ruokien koristeeksi. Syötäviä kukkia käytetään lähinnä ruokien tai juomien koristeluun. Syötäväksi viljeltävien kukkien lajivalikoimassa on huomioitava, että kaupallisiin tarkoituksiin tuotetaan vain sellaisia kasvilajeja, joilla on aiempaa elintarvikekäyttöhistoriaa EU:ssa. Minkä tahansa elintarvikkeen, jota ei ole käytetty unionissa merkittävässä määrin ihmisravinnoksi ennen toukokuun puoliväliä 1997, voidaan katsoa olevan uuselintarvike. Ennen pääsyä kuluttajien saataville uuselintarvikkeiden turvallisuus arvioidaan. Turvallisuuden arvioi Euroopan elintarviketurvallisuusviranomainen EFSA ja markkinointilupa syntyy komission päätöksellä. Lupa myönnetään hakemuksesta, jonka tulee sisältää selvitys tuotteen turvallisuudesta yhteisössä hyväksytyin edellytyksin.

Lisätietoa uuselintarvikkeista Ruokavirasto.fi sivuilta.

Tuoreversojen ja syötävien kukkien pakkausmerkinnät tehdään yleisten pakkausmerkintävaatimusten mukaisesti:

- elintarvikkeen nimi
- ainesosaluettelo (jos useita ainesosia)
- allergioita tai intoleransseja aiheuttavat aineet (esimerkiksi selleri) on tuotava korostaen esiin, jos ei ole elintarvikkeen nimessä
- tiettyjen ainesosien tai ainesosien ryhmien määrät (tarvittaessa)
- sisällön määrä (jos ei punnita ostovaiheessa)
- vähimmäissäilyvyysaika tai viimeinen käyttöajankohta
- erityiset säilytys- tai käyttöolosuhteet (jos tarpeen)
- elintarvikealan toimijan nimi ja osoite
- alkuperämaa (viljelymaa) tai lähtöpaikka, jos sen ilmoittamatta jättäminen voi johtaa kuluttajaa harhaan

- ravintoarvoilmoitus (ei tarvita, jos tuote koostuu yhdestä ainoasta ainesosasta tai ainesosien ryhmästä).

Lisäksi

- erätunnus, jonka voi korvata päiväysmerkinnällä silloin, kun annettu päivän ja kuukauden tarkkuudella.

Lainsäädäntö

- EPNAs 1169/2011
- MMMa 834/2014.

Laatija	Niina Matilainen ylitarkastaja
Hyväksyjä	Annika Nurttila jaostopäällikkö

Ohjeen kaikki kuvat ovat laatijan ottamia.

Voimaantulo

Tämä ohje on voimassa 1.10.2020 lähtien.

Liite 1. Kasvikset, joita kaupan pitämisen vaatimukset koskevat
Liite 2. Kasvisten kaupan pitämisen vaatimukset pähkinänkuoressa
Liite 3. Lainsäädäntö
Liite 4. Kansainvälisiä standardeja ja tulkintaoppaita

Liite 1. Kasvikset, joita kaupan pitämisen vaatimukset koskevat

Hedelmä- ja vihannesalaan kuuluvat tuotteet, joihin kaupan pitämisen vaatimuksia sovelletaan, on lueteltu maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 liitteen I osassa IX: Hedelmät ja vihannekset.

Kaupan pitämisen erityisvaatimukset on vahvistettu kymmenelle tuoteryhmälle, joista käydään rahallisesti mitattuna eniten kauppaa. Nämä kymmenen tuoteryhmää ovat:

- omenat
- sitrushedelmät (mukaan lukien sitruunat, mandariinit, satsumat, klementiinit ja appelsiinit)
- kiivit
- salaatit (mukaan lukien kähärä- ja siloendiivit; ei koske ruukkusalaatteja)
- persikat ja nektariinit
- päärynät
- mansikat
- paprikat
- viinirypäleet
- tomaatit.

Lähes kaikkia muita hedelmä- ja vihannesalan tuotteita voidaan pitää kaupan, kun ne ovat kaupan pitämisen yleisvaatimusten mukaisia.

… ja joita ne eivät koske

Kasvisten kaupan pitämisen vaatimukset eivät kuitenkaan koske esimerkiksi seuraavia tuotteita: ruokaperuna, chilit, sokerimaissi, oliivit, kaprikset, metsäsienet (muut kuin viljellyt sienet), banaanit, taatelit, inkivääri, tilli, rakuuna, maa-artisokka, bataatti, pinjansiemenet, kuorettomat pähkinät ja mantelit, maapähkinät, valmiit ja prosessoidut tuotteet, kuivatut tuotteet, teolliseen valmistukseen tarkoitetut tuotteet. Banaanin laatuluokitteluvaatimukset on laadittu vain vihreälle, kypsyttämättömälle banaanille. Kypsytettyä banaania ja ruokaperunaa sekä muita kaupan pitämisen vaatimusten ulkopuolelle jääviä tuotteita voidaan pitää kaupan, kun ne ovat elintarvikkeeksi kelpaavia ja täyttävät yleiset elintarvikkeita koskevat turvallisuus- ja merkintävaatimukset.

Seuraavien kaupan pitämisen vaatimusten alaisten tuotteiden ei tarvitse olla kaupan pitämisen vaatimusten mukaisia:

- tuotteet, joihin on selvästi merkitty ilmaisu ”tarkoitettu jalostettavaksi” tai ”eläinten ruokintaan” tai muu vastaava ilmaisu ja jotka on tarkoitettu
  - teolliseen jalostukseen; tai
  - eläinten ruokintaan tai muuhun ei-elintarvikekäyttöön;
- tuotteet, jotka tuottaja luovuttaa tilallaan kuluttajalle tämän henkilökohtaisiin tarpeisiin;
- tuotteet, jotka on jonkin jäsenvaltion pyynnöstä tunnustettu komission päätöksellä tietyn alueen tuotteiksi, jotka myydään kyseisen alueen tai jäsenvaltion vähittäiskaupassa yleisesti tunnettuun, perinteiseen paikalliseen kulutukseen;
- tuotteet, jotka on viimeistelty tai leikattu siten, että ne ovat nautintavalmiita tai valmiita käytettäviksi ruoanlaitossa;
- tuotteet, joita pidetään kaupan kasvien siemenistä itäneinä syötävinä versoina, jotka luokitellaan asetuksen (EY) N:o 1234/2007 1 artiklan 1 kohdan i alakohdan ja liitteessä I olevan IX osan mukaisesti hedelmiksi ja vihanneksiksi.

Myöskään tuotteiden, jotka

- viljelijä myy tai toimittaa kauppakunnostus-, pakkaamis- tai varastointipaikkaan tai jotka kuljetetaan tuottajan tilalta tällaiseen paikkaan
- kuljetetaan varastointipaikalta kauppakunnostus- ja pakkaamispaikkaan ei tarvitse olla kaupan pitämisen vaatimusten mukaisia tietyllä tuotantoalueella.

Liite 2. Kasvisten kaupan pitämisen vaatimukset pähkinänkuoressa

Kaupan pitämisen erityisvaatimukset

Erityisvaatimukset ovat yksityiskohtaisia vaatimuksia, jotka koskevat tuoreiden hedelmien ja vihannesten laatua ja lajittelua laadun mukaan, kypsyysastetta, kokoa ja lajittelua koon mukaan, pakkaamista sekä pakkauksiin ja tuotetta seuraaviin saateasiakirjoihin tehtäviä merkintöjä. Erityisvaatimustuotteet täytyy lajitella ja luokitella niiden laadun mukaan. Yleisimmin käytettyjä laatuluokkia ovat I ja II luokka. Salaattia lukuun ottamatta muilla erityisvaatimustuotteilla on olemassa myös Ekstra luokka. Laatuluokkia voisi kuvailla lyhyesti seuraavasti:

- Ekstra luokka: Erittäin hyvälaatuisia tuotteita, kooltaan, muodoltaan, väritykseltään ja muulta olemukseltaan yhtenäisiä, vain hyvin vähäisiä pinnallisia virheitä sallitaan
- I luokka: Hyvälaatuisia tuotteita, vähäisiä virheitä, kuten vähäisiä kuorivirheitä tai vähäisiä muotovirheitä sallitaan
- II luokka: Kohtuullisen hyvälaatuisia tuotteita, joissa voi olla yksi tai useampia virheitä (tuotteen mukaan), kuten vähäistä kolhiutumista, vaurioita tai värivirheitä.

Erityisvaatimustuotteiden täytyy aina täyttää myös vaatimuksiin sisältyvät vähimmäisvaatimukset, joiden mukaan tuotteiden täytyy olla:

- eheitä
- terveitä (esimerkiksi ei mätiä, pahoin kolhiintuneita tai pahoin vaurioituneita)
- puhtaita
- tuoreen näköisiä
- lähes vailla tuholaisia
- vailla tuholaisten mallolle aiheuttamia vaurioita
- vailla epätavallista pintakosteutta
- vailla vierasta hajua ja/tai makua
- riittävän kehittyneitä/kypsiä, mutta ei ylikehittyneitä/ylikypsiä.

Joidenkin tuotteiden erityisvaatimuksissa on vielä lisää täydentäviä vaatimuksia. Erityisvaatimusten alaisia tuotteita voidaan myydä yhteisön alueella ainoastaan, kun tuotteet on lajiteltu, luokiteltu ja merkitty vaatimusten mukaisesti. Irtomyynnissä tulee ilmoittaa aina alkuperämaa ja laatuluokka sekä tarvittaessa lajike tai esimerkiksi hedelmälihan (mallon väri). Pakkauksiin on aina merkittävä pakkaajan/lähettäjän nimi ja osoite ja joillakin tuotteilla kokoluokittelu.

Kaupan pitämisen yleisvaatimukset

Yleisvaatimukset toimivat yksinkertaistettuina kaupan pitämisen vaatimuksina. Kaupan pitämisen yleisvaatimuksia sovelletaan kaikkiin niihin tuotteisiin, joita kaupan pitämisen erityisvaatimukset eivät koske. Yleisvaatimustuotteiden täytyy olla hyväkuntoisia (vahingoittumattomia), kohtuullisen hyvälaatuisia ja myyntikelpoisia (kauppakelpoisia):

- eheitä
- terveitä (esimerkiksi ei mätiä, pahoin kolhiintuneita tai pahoin vaurioituneita)
- puhtaita
- lähes vailla tuholaisia
- vailla tuholaisten mallolle aiheuttamia vaurioita
- vailla epätavallista pintakosteutta
- vailla vierasta hajua tai makua
- riittävän kehittyneitä/kypsiä, mutta ei ylikehittyneitä/ylikypsiä.

Alkuperämaa pitää aina ilmoittaa. Lisäksi pakkauksiin on merkittävä pakkaajan/lähettäjän nimi ja osoite. Yleisvaatimuksiin ei sisälly vaatimusta laatuluokasta tai lajikkeesta. Jos yleisvaatimustuotteet halutaan myydä lajiteltuina ja luokiteltuina, ne voidaan lajitella ja luokitella jonkin kansainvälisen standardin mukaan, esimerkiksi YK:n talouskomission YK/ ECE (= UNECE) hyväksymät standardisuositukset tai vastaavat. Kun tuotteet on lajiteltu ja luokiteltu standardin mukaan, niiden on täytettävä kyseisen standardin laatu- ja merkintävaatimukset.

Liite 3. Lainsäädäntö

Kasvisten kaupan pitäminen

- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1308/2013, maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 922/72, (ETY) N:o 234/79, (EY) N:o 1037/2001 ja (EY) N:o 1234/2007 kumoamisesta (artiklat 74-76 sekä liitteessä I oleva IX osa: Hedelmät ja vihannekset)
- Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 543/2011 neuvoston asetuksen (EY) N:o 1234/2007 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä hedelmä- ja vihannesalan sekä hedelmä- ja vihannesjalostealan osalta; (II osasto sekä liitteet I-V)
- Laki maataloustuotteiden markkinajärjestelystä 999/2012; sisältäen muutoksen 1194/2013 (Laki maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain muuttamisesta).

Yleiset pakkausmerkinnät

- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1169/2011, elintarviketietojen antamisesta kuluttajille, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 1924/2006 ja (EY) N:o 1925/2006 muuttamisesta sekä komission direktiivin 87/250/ETY, neuvoston direktiivin 90/496/ETY, komission direktiivin 1999/10/EY, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/13/EY, komission direktiivien 2002/67/EY ja 2008/5/EY sekä komission asetuksen (EY) N:o 608/2004 kumoamisesta
- Maa- ja metsätalousministeriön asetus 834/2014 elintarviketietojen antamisesta kuluttajille.

Liite 4. Kansainvälisiä standardeja ja tulkintaoppaita

UNECE - standardi

Yhdistyneiden kansakuntien Euroopan talouskomission (UNECE) pilaantumisalttiiden tuotteiden laatuvaatimusten asettamista ja laadun kehittämistä käsittelevän työryhmän kehittämät kaupan pitämistä koskevat laatuvaatimukset auttavat tukemaan kansainvälistä kauppaa, kannustamaan laadukkaaseen tuotantoon, parantamaan kannattavuutta ja suojaamaan kuluttajien etuja. Laatuvaatimuksia käyttävät viranomaiset, tuottajat, kaupanharjoittajat, tuonti- ja vientiyritykset sekä muut kansainväliset organisaatiot. Ne koskevat erilaisia maataloustuotteita, kuten tuoreita hedelmiä ja vihanneksia, kuivia ja kuivattuja tuotteita, siemenperunoita, lihaa, leikkokukkia, kananmunia ja kananmunatuotteita. Kaikki Yhdistyneiden kansakuntien jäsenet voivat osallistua työryhmän toimintaan tasaveroisesti. Tuoreiden hedelmien ja vihannesten UNECE kaupan pitämisen vaatimukset (FFV standardit) laaditaan ja tarvittaessa muokataan eri maiden asiantuntijoiden yhteistyönä.

Lisätietoja pilaantumisalttiiden tuotteiden laatuvaatimuksista osoitteessa: www.unece.org/trade/agr.

UNECE FFV standardit (54 eri tuotteelle) löytyvät osoitteesta: http://www.unece.org/trade/agr/standard/fresh/FFV-StandardsE.html.

Suomennettu versio löytyy ruusukaalille (FFV 08), keräkaalille (FFV 09), porkkanalle (FFV 10), kukkakaalille (FFV 11), kurkulle (FFV 15), purjolle (FFV 21), viljellyille sienille (herkkusieni) (FFV 24), ruokasipulille (FFV 25), kiinankaalille (FFV 44), parsakaalille (FFV 48), marjoille (FFV 57), lehtivihanneksille (FFV 58) ja juureksille (FFV 59).

OECD - tulkintaoppaat

Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö OECD:n (Organisation for Economic Co-operation and Development) hedelmä- ja vihannesjärjestelmä (Fruit and Vegetables Scheme) on yksi useista järjestelmistä, jotka helpottavat kansainvälistä kauppaa yksinkertaistamalla hallinnollisia menettelyjä muun muassa siementen, hedelmien ja vihannesten, metsän lisäysaineiston ja traktoreiden aloilla. Hedelmä- ja vihannesjärjestelmä edistää kansainvälistä kauppaa harmonisoimalla kaupan pitämisen vaatimusten toimeenpanoa ja tulkintaa. OECD julkaisemat eri maiden asiantuntijoiden yhteistyönä laatimat tulkintaoppaat helpottavat kansainvälisten hedelmä- ja vihannesstandardien yhdenmukaista tulkintaa kuvin ja sanallisin tulkinnoin.

Lisätietoa Fruit and Vegetables Schemen toiminnasta osoitteessa:
http://www.oecd.org/agriculture/fruit-vegetables/.

Tulkintaoppaat (32 eri tuotteelle) löytyvät osoitteesta:
http://www.oecd.org/agriculture/fruit-vegetables/publications/brochures/.